

HAMSUN-NYTT

Hamsun-Selskapets informasjonsblad 4/2024

Disse juledansene det er noen djevelens urter og herberger.
(Men livet lever, 1933)

Hamsun-dagene på Hamarøy: En kulturhistorisk suksess!

I *Årbok for Hamarøy 2024* har Alf-Einar Øien skrevet historien om Hamsundagenes etablering. Her er et kortere sammendrag:

De første Hamsun-dagene ble arrangert 11. – 15. august 1982, en milepæl for Hamarøy og en sterk markering av Knut Hamsuns forfatterskap.

Ideen sprang ut fra Karl Erik Harrs forslag om faste

arrangementer for å hedre nordlandsdikterne Knut Hamsun og Petter Dass. Selv om Nordland fylkes kulturstyre opprinnelig ikke inkluderte Hamarøy i planene, reagerte det lokale kulturstyret med kraft. En intens dragkamp fulgte, for Hamarøy krevde sin rett til å være vertskap for Hamsun-dagene. Våpenet man grep til var sterke debattinnlegg både i media og direkte til fylkeskultursjefen.

Et avgjørende møte fant sted i oktober 1981, der Hamarøy fikk støtte til sitt krav. Dette markerte starten på en intens planleggingsperiode ledet av kultursekretær Kolbjørn Halmøy. Lokale entusiaster mobiliserte til en imponerende dugnadsinnsats, støttet av sentrale aktører som Karl Erik Harr og Nils Magne Knutsen. De bidro med kunstfaglig ekspertise og akademisk tyngde. Tross begrensede ressurser og erfaring med å arrangere festivaler, greide de å samle lokale og nasjonale krefter til å skape Hamsun-dagene, preget av en unik blanding av profesjonell kunst og folkelige innslag.

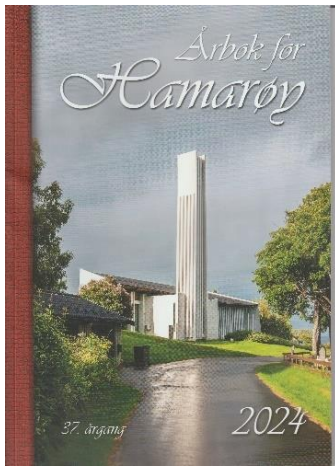

▲ Suksessen med de første Hamsun-dagene førte til opprettelsen av Hamsunselskapet 11. august 1988. Styret besto av folk som hadde vært aktive under Hamsun-dagene, og her er fra v. Karl Erik Harr (som hadde ideen), Alf Einar Øien som første leder, Nils Magne Knutsen som ansvarlig for litteraturfaglig innhold, forlags sjef Andreas Skartveit i Gyldendal Forlag med sterk støtte på flere måter og skuespiller Henny Moan som brukte sitt nettverk blant skuespillere og alltid stilte opp for Hamarøy. Historielagets arkiv, foto: Oddleif Lund Endresen

Åpningsdagen i august 1982 møtte utfordringer: Kraftig regnvær tvang den planlagte utendørsseremonien innendørs. Arrangementet ble likevel en stor suksess.

Litteraturseminaret, med profiler som Arild Haaland og Øystein Rottum, overgikk forventningene, mens festforestillinger med kjente navn som Kjell Bekkelund og Ingerid Vardund ble uforglemmelige. En annen suksess var samarbeidet med lag og foreninger, det skapte en genuin lokal forankring.

Med erfaringene fra 1982 i bagasjen ble 1984-festivalen enda bedre organisert, hjulpet av strålende vær og samarbeid mellom Riksteatret og Hamarøy teaterlag om en forestilling basert på Hamsun-romanen *Segelfoss By*. Produksjonen høstet strålende anmeldelser, inkludert ros fra forfatterens sønn, Tore Hamsun.

Hamsun-dagene ble raskt en etablert kulturfestival, kjennetegnet av kombinasjonen litterær fordypning og folkefest. Lokale ressurser, eksempelvis Bygdetunet på Oppeid, spilte en viktig rolle. At festivalen trakk både regionale og nasjonale aktører til Hamarøy, bekreftet fylkeskultursjefens spådom: Hamsun-dagene viste seg å bli et kulturelt flaggskip. Gjennom alle de små historiene om improvisasjon, lokale helter og uforglemmelige øyeblikk som hører til i den store fortellingen om Hamsun-dagene, er festivalen et forbilledlig eksempel på hvordan entusiasme og samhold kan skape en nasjonalt anerkjent kulturarena.

Fra Hamsun-Selskapets bildesamling

Nok en gang presenterer Selskapet et bilde fra vår kunstsamling, og nå er det kunstneren Henrik Lund (1879 – 1935) og hans portrett av Knut Hamsun som følger Hamsun-Nytt.

Lund var gjennom flere tiår en sentral person og en inspirerende kraft i norsk kunstnerliv. Han var kjent for sin portrettkunst i impresjonistisk stil og portretterte oftest vennen Knut Hamsun.

Valgspråket til Lund var: «Ingen dag uten en hyggelig aften». Portrettet til venstre har vært i Hamsunfamiliens eie og ble gitt til Hamsun-Selskapet av Tore Hamsun.

Marie min. Espedals teaterdebut får fin mottakelse

Thomas Espedal gjestet årets Hamsundager på Hamarøy og deltok bl.a. i en scenesamtale om *Marie min* (Gyldendal, 2024) der han altså debutterer som dramaforfatter. Stykket tar for seg det krevende og mørke kjærlighetsforholdet mellom Marie og Knut Hamsun. Espedal portretterer og prøver å forstå mennesket og kunstneren Marie. Urpremieren var i Bodø 17. oktober med regissør Sara B. Olsen. Kanskje stykket settes opp på Hamsunsenteret i 2025?

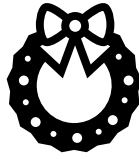
Tommy F. Novik i *Avisa Nordland* anmelder oppsetningen 21.10.24. Med intens tilstedeværelse blir livet til Marie Hamsun skildret gjennom halvannen time.

Framstillingen er nær og nyansert, den får fram kompleksiteten hos en kvinne som ofte har blitt redusert til rollen som Knut Hamsuns hustru. Sunniva Birkeland Johansens gjør en sterk tolkning av Maries indre kamper, Mathias Nyhagen Asplund overbeviser i sine to roller som hhv. en dominerende Knut og (i siste del) som psykiater. Med sparsomme og symbolske kulisser – som ballongene som svever og daler ned – forsterkes Maries følelse av uro og rotløshet. Stykket lykkes i å balansere kraftfulle konfrontasjoner og sårbare øyeblikk, og det framhever kjemien mellom skuespillerne.

I Danmark er Espedal et stort forfatternavn, og bokmanus-versjonen er omtalt mange steder. Hamsun-Nytt velger å gjengi hovedpoengene til anmelder R.H. Martin i «Kulturkapellet», et tidsskrift for kunst og kultur. Med positive beskrivelser som «oppløst lesning» og «tekstlig sug» innleder anmelderen sin tekst. Espedal roses for evnen til å sette seg inn i tida akkurat da Knut holder på å bli et markant navn i verden og hvordan det skjer Maries bekostning: Alle flyttingene, Knuts sjalusi og bondedrømmer holder på å knekke Marie både fysisk og mentalt. At siste del av dramaet foregår etter krigen, i fengslet, og formidler Maries refleksjoner over sitt antisemittiske tankegods fungerer også godt. «Alt i alt en spennende vinkel på et Espedalsk forfatterskap», avslutter anmelderen.

Hamsun-Nytt ønsker alle sine lesere en riktig god jul og håper på et 2025 i fredens tegn.

Hamsun-Selskapet er en av Norges største litterære foreninger.

For spørsmål vedr. medlemskap, bøker i Skriftserien med mer, kontakt oss på e-post: polden@hamsun-selskapet.no eller ring/send sms: 95085285.
Hjemmeside: hamsun-selskapet.no

Har du tips til sak som kan passe i Hamsun-Nytt eller på vår hjemmeside, ikke nøl med å ta kontakt med en i Selskapets styre:

Hege Faust, Lillestrøm (leder), tlf. 95085285 (hege.faust@gmail.com)
Truls Nilsen, Senja (nestleder) (truls.nilsen@mtmu.no)
Terje Øien, Hamarøy (styremedlem) (terje.oeien@gmail.com)

Varaer:

- 1: Nils M. Knutsen, Tromsø (nils.magne.knutsen@me.com),
- 2: Knut Michelsen, Ås
- 3: Ole-Andreas Sæbø Jensen, Bergen